

TREDJE AKTEN.

(Scenen är närmast murarne på slottet. Till vänster en kanonglugg, bredvid den en knekt med brinnande lunta. Till höger fram på scenen en tom kanonlavett.)

Första Scenen.

DANIEL HJORT. EN KNEKT.

DANIEL HJORT.

Nå, hvarför skjuter du ej?

KNEKTEN.

Dum jag vore,

Om jag ej väntade. Så ädel vara
Som krut har bättre mål än luft.

DANIEL HJORT.

Ja, visst!

KNEKTEN.

Ser ni den der galejan der. Den kommer
Allt närmare. Snart vänder stäfven till.
Då, — fyr! ej förr! — Ni skall få se, hur masten
Skall braka ner och rorman mista knoppen.

DANIEL HJORT.

Hvad har du då møt honom?

KNEKTEN.

Lustig fråga!

Han är ju knekt som jag.

DANIEL HJORT.

Och därför skjuter

Du honom ner.

KNEKTEN.

Han gör så han med mig.

DANIEL HJORT.

Och hvarför?

KNEKTEN.

Hm! Derför att jag med honom

Gör just på samma sätt.

DANIEL HJORT.

Och hvarför?

KNEKTEN.

Fan vet hvarför!

DANIEL HJORT.

Nå vill du veta't, så vet jag hvarför.

KNEKTEN.

Jag också, för att ordern lyder: skjut!

DANIEL HJORT.

Åhnej, min vän! Om Stålarms dig befallt,

Att krossa här ditt hufvud emot muren,

Du skakade på hufvudt först ändå.

Nej, men han skjuter, han, för hertigen,

Som är så vänlig mot det arma folket,

Det du som folkets son i grund föraktar.

Han kyrkan rensa vill från syndigt bruk,

Du med att det försvara himlen vinna.

Han hatar jesuiterna och adeln,

Och du, du älskar båda uti grund

Och därför gör du ganska rätt uti

Att slagtas här för dem och slagta. Skjut!

KNEKTEN *(betänksamt)*.

Hvad pratar ni?

DANIEL HJORT.

Hör på, hvem var din far?

KNEKTEN.

Det. angår icke er!

DANIEL HJORT.

Visst ej en bonde,

Ty bondehertigen föraktar du

Och skjuter ner hans folk. Nu vänder stäfvén.
Skjut ner den dumma rorman der, som tjänar
En herre, som på lumpet småfolk tänker.

KNEKTEN.

Skjut sjelf, här har ni luntan.

DANIEL HJORT.

Nej, min gosse!

Om ock en knekt jag vore såsom du,
Jag icke för din lilla sold det gjorde,
Två gånger mindre än den knektarna
Hos hertigen med skuldfritt samvet njuta.

(Drager sig undan.)

KNEKTEN.

Hvad mente han? Bor satan eller Gud
I den der svarta rocken. All min kraft
Han pratat bort. Nå, gudskelof, det är
För sent att skjuta. — Tvenne gånger mindre
Än solden, hvilken hertigen består! —
Hvad rör det mig? Om icke bort han gått,
Jag huggit honom ner. — Ett sällsamt tal!
Hvad skall jag göra nu? När i ens hufvud
Rätt underliga tankar vakna upp,
Är bäst med en god vän att derom språka,

(Han går.)

Andra Scenen.

DANIEL HJORT (*inkommer, sätter sig på kanonlavetten och blickar efter knekten*).

Det var det första — skall det bli det sista?

Tredje Scenen.

DANIEL HJORT. SIGRID STÅLARM.

DANIEL HJORT (*för sig*).

Åh, jungfru Sigrid! Se så blek hon är,
Den lilla engeln slokar sina vingar,
Som om hon vandrat öfver lik och blod,
Som om hon varit ner i fängselhvalfven
Och sjungit Johan Flemings kärleksvisor
Till kedjors rassel. Det var god idé!

(*Högt.*) God morgon, fröken Stålarml!
(*För sig.*) Sa' jag Blodarm!

SIGRID.

Hur mår du, Daniel?

DANIEL HJORT.

Tackar, ganska bra,
Om blott jag undantar en ryslig dröm
I går på aftonqvisten.

SIGRID.

Tälj den då!

Du drömde kanske, att du såg ett altar,
 Dit tyst en flicka kom och lade ner
 Ett offer, och det offret det var hjertat.
 Oroligt var det, ville icke hållas
 På altaret, men himlens englar kommo
 Och vaggade det in i sömn till slut
 Och sade se'n till dig, som stod der när:
 Väck ej det hjertat upp med dina suckar,
 Låt det ha frid och ljus.

DANIEL HJORT.

En vacker dröm!

Men nej, jag drömmer ej så vackra drömmar,
 Jag drömde, att jag såg en blodig stupstock . . . . .
 Men det förstår ni ej och det kan vara
 Det bästa, om det ej det sämsta vore,
 Att ni en gång dock måste det förstå.

SIGRID.

Förvirradt talar du.

DANIEL HJORT.

Förvirring är

Ju tidens lösen och förvirring är
 Den enda lösningen på lifvets gåta.

SIGRID.

O, nej! försoning, frid.

DANIEL HJORT.

Det är en gåta,
Att fast man vet, hur man skall lösa gåtan,
Så vill man hellre den allt mer förvirra.
Se det är knuten.

Tredje Scenen.

DE FÖRRA. JOHAN FLEMING.

SIGRID.

Johan!

JOHAN FLEMING.

Du, min Sigrid!
Här midt bland storm och död? Gå in i slottet!

SIGRID.

Så herrlig morgon genom fönstret sken,
Så fridfull vågen log, så tyst stod skogen,
Att ut jag lockades.

DANIEL HJORT (*för sig*).

Det är lockfogeln,
Som skall mig narra i sitt nät. Få se,
Om ej de sätta gillret ut tillsamman.

SIGRID (*fortsättande sakta till Johan Fleming*).

Då såg jag här
Den stackars Daniel Hjort. Du känner allt;

Gör honom till din vän, var god mot honom,
Lär honom glömma . . . . .

DANIEL HJORT (*som lyssnat*).

Sa' jag inte det?

Det här blir bra. Olycklig kärlek så
Den stackars Daniel Hjort förvirrat har;
Och är han inom eller utom muren
Hvem fäster sig dervid; det hör till turen.

SIGRID.

Jag lemnar eder nu. (*Hon går.*)

Fjerde Scenen.

JOHAN FLEMING. DANIEL HJORT.

JOHAN FLEMING (*blickande efter Sigrid*).

En himmel är

Den ljufva flickans själ, så klar och ren,
Att minsta vårmolns skugga märks derpå.
Hjort, du mår icke väl? —

DANIEL HJORT.

Vill ni mig hjälpa?

JOHAN FLEMING.

Du saknar sysselsättning, och din själ

Blir trött af bara intet, tanken mattas
Och lynnet bittert blir.

DANIEL HJORT (*för sig*).

Han bort bli prest,
Så kunde han ha aflat sig förvärfvat
För fädrens synder.

JOHAN FLEMING.

Vill du, skall jag tala
Med Stålarin, att han lemnar dig ett svärd
Och gifver dig en plats. Du ser mig ut
Att kunna föra svärd såväl som penna.

DANIEL HJORT.

Ni skämtar bra. Hvad skulle jag med svärd?
Jag tror jag högg i orätt hugg kamraten.

JOHAN FLEMING (*betydelsefullt*).

Kan kärleken så bittert plåga kärlek?

DANIEL HJORT.

Är tisteln blomma och är korpen hvit?

JOHAN FLEMING.

Hvad menar du med det?

DANIEL HJORT.

Allt, allt beror
På, hvarifrån man ser.

JOHAN FLEMING.

Omanligt är

Att sörja så. Om lyckan är vår ovän,
Är lycklig du, ty smärtan är din vän.
Upp, tag dess kraft uti din andes tjänst
Och lär dig glömma!

DANIEL HJORT.

Lär mig glömma, — hvad?

JOHAN FLEMING.

En fåfång känsla.

DANIEL HJORT.

Ack, hvad ni är god!

Ha, ha, hvad det är lätt att vara god.

(Stiger upp och går.)

JOHAN FLEMING.

Det ligger något sällsamt, onaturligt
I hans förändring, som jag ej förstår.
Der speglas något brustet i hans blick
Och ännu mera hörs det i hans tal.
Dock hvarför skall jag tänka uppå honom,
Slog han ej af min vänlighet med hånfullt
Och bittert löje. Bäst är att ej märka
På honom. Egenkärlek är hans sot
Och andras liknöjdhet dess bästa bot.

Femte Scenen.

JOHAN FLEMING. ARVID STÅLARM. EN OFFICER

(*vandrande på muren*). Senare EN PARLAMENTÄR.

OFFICERN.

Den slup, som nyss med underhandlingstecken

Mot slottet lade, nu helt nära står;

Nu lägga de vid muren till.

(*Säger ner från muren.*)

JOHAN FLEMING.

Hvad vill man?

STÅLARM.

Ett bud från flottan att med litet prat

Oss roa, medan krigsorkestern stämmer

Till ett fortissimo.

PARLAMENTÄREN (*uppstigande från sjösidan på muren
med en hvit fana i handen*).

Jag helsar dig

Från Scheel, vår amiral, och dig förkunnar

Att eder landthär är vid Helsingfors

Af hertig Karl fördrifven och besegrad.

Godvilligt öppna därför detta slott

Och afsvärj Sigismund för sista gången,

Om nåd du hoppas vill skall gå för rätt.

JOHAN FLEMING.

Hvad säger han? Styr blinda lyckan världen?

STÅLARM.

Tillbaka helsa till din amiral
 Och säg, att hertig Karl vid Helsingfors
 Är af vår landthär slagen och fördrifven,
 Och att han därför må ta sig i akt,
 Om han vill hoppas att sin flotta rädda.
 Säg det åt honom, han på mig skall tro
 Med lika mycket skäl, som jag på honom.

PARLAMENTÄREN.

Det svar var väntadt af ert öfvermod;
 Hör därför hvad till sist jag nu er säger.
 Om längre med ert trots ni retar oss,
 Skall amiralen de af edra vänner,
 Som följa oss från Kastelholm som fångar,
 Halshugga låta och till er varnagel
 Fastspika deras hufvuden på pålar
 Midt i er egen åsyn, för att så
 Från blodig talarstol för er predika
 Med skräckfull död er egen framtids dom.
 Betänken er! Det gäller deras lif.

JOHAN FLEMING.

Hvad grymt ha de väl gjort, så grymt att straffas!

Din hvita fana rodnar utaf blygd
För sådant tal; vanhelgadt är dess skygd.

STÅLARM.

När rättigheter, vuxna ur vårt hjerta,
Med makt och ära stå på slumpens spel,
Ett menskolif en småsak blir, ett öre
På tidens raffelbord. Jag offerar dem
Som mig de offrat, om på dem det gällt.
Fäll ner din hvita fana, skynda dig
Tillbaka, om du döden undgå vill.
Det enda svar, vi ha på sådant tal,
Är ärligt motstånd uppå lif och död.

PARLAMENTÄREN.

Bestraffas skall du, trotsiga befäl;
Ej nåd, ej skoning finnes mer. Farväl!

(Stiger ner bakom muren.)

JOHAN FLEMING.

Låt till en öppen plats oss gå, hvar'från
Vi kunna skåda bort till andra stranden.
Vid dagens ljus! de skola det ej våga,
Ej så våldföra sig på fångne män!

(Stålarm och Johan Fleming gå.)

Sjette Scenen.

DANIEL HJORT (*inkommer*).

När svärdomgjordad Kain slog herden Abel
 Ihjäl och, plågad af sitt brodermord,
 Af Gud sig öfvergifven kände, gjorde
 Han sig ett beläte, för hvilket han
 Sitt offer tände — och det nämnde Äran.
 O, hvilken herrlig afgud! *herrlig* är
 Med *herre* slägt, och Kain han var på jorden
 Den förste herrn. Det var en snillrik karl!
 Så konstigt skapade han denna afgud,
 Att just i den man dyrkade sig sjelf,
 Som om den varit bräckligt spegelglas,
 Och dock står den ännu. För dig, o, ära!
 Jag lefver, dör! — „För dig, o, ära! slår jag
 Min bror ihjäl!“ — „Jag tackar er så mycket,
 Er äran är!“ — Ha, en ironisk Gud! —
 Och verlden har han bunden uti kedjor.
 En broder hade Abel, Seth vid namn,
 Hvarföre hämnades han ej på Kain? —
 Det var en stackare! Hvarföre smög han
 Ej in i Kains palatser och sin knif
 Högg genom ryggen in allt till hans lefver?
 Han ämnade det kanske, smög sig in,
 Såg Kains afgudabild, förtrollades
 Och föll i stoftet neder, ångerfull.
 Det var en stackare! Ej sannt, J skuggor,

J blodiga? Ej sannt, J alla andar,
 Som ej fån ro i dessa hemska hvalf,
 Der edra ben, ombundna än af kedjor,
 I mörkret lysa! — Hämnd! Hämnd! —
 Tyst jag kommer;
 Och ljudlöst, spårlöst, svärdlöst kommer jag!
 Vår nästa natt skall bli min första dag! (*Går.*)

Sjunde Scenen.

ARVID STÅLARM. JOHAN FLEMING *mötande*

EBBA FLEMING.

EBBA FLEMING.

Här händer något rysligt. Ifrån fönstren
 Man ser på andra stranden hemska verktyg
 Uppresta . . . . .

STÅLARM.

Se ej dit, man vill förskräcka
 Vårt mod; det skall blott högre egga det.
 Vid Gud! Jag skall åt dessa ädla offer
 Ge herrlig dödssalut och följesvenner
 På färden till en bättre verld. Upp, knektar!
 Till luntorna! i kretsar utaf eld
 Må alla murar flamma högt af vrede! (*Går.*)
 (*Kanonskott, scenen starkt upplyst.*)

JOHAN FLEMING.

Är detta ärans glans, är det den lager,
 Jag drömde hjelten ge en evig dager?

Finns intet ridderskap i Sverige kvar?
 Vårt fordna fromma folk, hvar finns det? Hvar?
 Säg, Ebba Fleming, har vår strid, vår sak
 En sådan blodig handling på sitt samvet?
 Säg att den det ej har, och jag skall ega
 Ett lejons kraft, ett svärd på hvarje finger,
 En blixtpå hvar egg! —

EBBA FLEMING.

Till striden, son!

JOHAN FLEMING.

Ja väl! Till strid med hämnens, hatets brand!
 Bort kärlek, ömhet! — Arma fosterland!

(Går. Ebba följer honom.)

Tablå.

(Amiral Scheels högkvarter gent emot Åbo slott.
 Ett boningshus till höger i förgrunden. Afton. Månsken.)

Åttonde Scenen.

TVENNE af Hertigens SOLDATER (gående på vakt
 utanför boningshuset).

FÖRSTA SOLDATEN.

Nå, du säger ingenting.

ANDRA SOLDATEN.

Jag tänker.

FÖRSTA SOLDATEN.

Hvad tänker du då?

ANDRA SOLDATEN.

Jag tänker upp en visa.

FÖRSTA SOLDATEN.

Och jag tänker på fästningen.... den håller i som en sköldpadda. Vet du hvad sköldpadda ä', du? — Det är en sorts stockfiskar, som ha ett ogenomträngligt skal, du, och man måste steka dem på glöd, innan de krypa ut derifrån. Jag önskar vi snart hade hertigen här, så finge vi hålla dem i eld från både land och vatten.

ANDRA SOLDATEN.

Hur tror du det ser ut der innanför? Finnarne kunna trolla, du.

FÖRSTA SOLDATEN.

Må de använda hvad makt som helst, utan folkets kärlek stå herrarne utan rötter. Puh! kommer ovädret och der ligga de som stormfallen skog.

ANDRA SOLDATEN.

Jag undrar hur de ha det der hemma hos oss bortom elfvarna i dalen.

FÖRSTA SOLDATEN.

Tänker du nu på ditt rusthåll igen? Gudskelof, att jag bara var bondedräng, som ingenting annat har än min sold, mitt korpralskap, min flicka och min frihet.

ANDRA SOLDATEN.

Det är skördetid som bäst. Vill du höra min visa?

FÖRSTA SOLDATEN.

Nå sjung den då, men bussig skall den vara.

Nionde Scenen.

DE FÖRRE. DANIEL HJORT.

DANIEL HJORT.

Hvar är er amiral? För mig till honom!

FÖRSTA SOLDATEN.

Pass, min gosse, hvad vill du honom?

DANIEL HJORT.

Det rör dig ej. Släpp in mig eller skjut Mig genom hjertat. Det mig qvittar lika.

Tionde Scenen.

DE FÖRRE. Amiral SCHEEL (*träder ur boningshuset*).

SCHEEL.

Hvad föregår här? Hvem är ni, som tränger
Er genom vakterna och stör min hvila?

DANIEL HJORT.

Jag är ej, hvad jag är. Jag kommer ej
Från slottet, fast jag kommer derifrån.
Jag har ej namn, fast jag har tvenne namn.
Dagsgammal är jag, fast en man till år,
Och mer än tusen lif jag galler dock
För eder, hertigens och folkets sak.

SCHEEL.

Ett sällsamt, dunkelt tal, af hvilket man
Blott fatta kan, att ni från slottet är,
Det tidens dårhus. Och hur vill ni tros?

DANIEL HJORT (*upptager sin ring*).

Du ring, blif du min förespråkare!
O, stod här hertigen för mig som ni,
Och denna ring jag lemnade åt honom,
Som nu åt er, han visste hvad den gällde.

SCHEEL (*betraktar ringen*).

Det är min hertigs vapen.

DANIEL HJORT.

Denna ring
 Han åt min far engång som minne gaf;
 Som den jag ärft, med den jag ärft hans blod,
 Hans sak, hans hämnd.

SCHEEL.

Kom, följ med mig, så få
 Vi talas närmre vid. Följ med, soldat!

(Scheel, Daniel Hjort, första soldaten gå in i boningshuset.)

Elfte Scenen.

ANDRA SOLDATEN *(ensam)*.

Det der betydde något. Har den der icke något
 ondt i sinnet mot oss, så har han det mot någon an-
 nan. — Huh, det är så hemskt och dödstyst i mån-
 skenet. Jag vill sjunga min visa. *(Sjunger.)*

(Mel. O, Wermeland, du sköna, du m. m.)

I stugan väfver vännen, jag håller så kär,
 För sakna'n så häftigt väfven lider.
 Min fader mig gaf vid vårt afsked sitt gevär,
 Det är ifrån konung Göstas tider.
 Det klappar mig på axeln, liksom en trofast vän,
 Och när jag blir gammal, min son får det igen,
 Det får han, om jag lefver så länge.

Nu skördas på åkern och bergad är hvar äng,
 Gud gifve att rik vore säden!
 Och kommer jag ej åter, så får jag blodig säng;
 Godt sofver man, när man dör med heder.
 Ty dålig den bonde, som ej från plogen går,
 När det med tro och frihet i landet illa står.
 Gud skydde vår hertig och Sverige! —

Tolfte Scenen.

ANDRA SOLDATEN. DANIEL HJORT (*kommer från
 boningshuset*). Senare SCHEEL.

DANIEL HJORT.

Nu är fördraget gjordt. Nu skall jag gräfva
 Mig in med ord och guld hos hvarje knekt,
 Och slottets kraft just i dess kraft förlama.
 Skryt se'n med äran än!

SCHEEL (*kommer ut ur boningshuset*).

Ni glömde guldet;
 Här är det. Lycka till! Var säker att
 Ej hertigen skall glömma er. God natt!

(*Går in i boningshuset.*)

DANIEL HJORT.

God natt, mitt fordna lif. Nu tysta månsken,
 Du nattens ande, bleka samvete,

Gengångare i jordens midnattsdröm,
 Tvinsjuka ljus, som tviflar på dig sjelf,
 Ej sqvallra i mitt spår på dunkel väg. (*Går.*)

ANDRA SOLDATEN

(*sjunger om sista versen i sin sång.*)

Nu skördas på åkern och bergad är hvar äng,
 Gud gifve, att rik vore säden!
 Och kommer jag ej åter, så får jag blodig säng;
 Godt sofver man, när man dör med heder.
 Ty dålig den bonde, som ej från plogen går,
 När det med tro och frihet i landet illa står.
 Gud skydde vår hertig och Sverige! —

Slut på Tredje Akten.

FJERDE AKTEN.

(Stora salen på slottet. Morgonrodnaden strålar in genom fönstren och belyser föremålen i början af akten.)

Första Scenen.

JOHAN FLEMING (*hvilat slumrande, med armen i band, på en soffa till venster*). EBBA FLEMING (*blickar upp från honom och ser utåt*).

EBBA FLEMING.

Re'n sol går upp, och flydd är ändtligt natten,
 Den långa natten efter rastlös strid
 I fyra dar; men ack! Hur går den upp!
 Vänd, stjernors drottning, sol din glans från mig!
 I veklig klagan sjunker jag, — och der,
 Derute, obevekligt såsom förr
 Fiendtlig flotta står, och intet segel
 Till hjälp oss skyndar öfver liknöjdt haf,
 Och intet bud om våra vänners öde
 Framtränga kan till oss. — Tyst! Upp han vaknar.

JOHAN FLEMING (*waknar och reser sig upp*).

Ack, hvilken herrlig dröm! Jag känner mig
Så styrkt, så glad!

EBBA FLEMING.

Du drömt?

JOHAN FLEMING.

Och idel ljus

Och frid och lycka! Jag på Qvidja var.
Till mig kom kungen dit uppå besök,
Då fridens första skörd på gyllne fält
Jag in med folket bergade tillsammans.
Allt var förändradt: rika parker, der
Nu vildskog står, uttappadt var hvart kärr
Och bytt i åkerfält. Mig kungen tog
Inunder armen och så gingo vi
Igenom folkets högtidsklädda leder,
Och blommor ströddes rikt uppå vår väg,
Och mössor svängdes vid hurrah i luften,
Och suckande såg Sigismund på mig
Och sade: Byt ditt rike emot mitt! —
Så man sig sjelf kan smickra uti drömmen
Och glömma bort i denna lifvets afbild
All strid och omsorg. — Moder, ingen visshet
Om landthärns öde än?

Andra Scenen.

DE FÖRRA. ARVID STÅLARM. (*som inträdt*).

Senare OLOF KLAESSON.

STÅLARM.

Ett bud har kommit

I denna natt; igenom sorglös vakt

Det lyckats smyga hit.

JOHAN FLEMING.

Och detta bud?

STÅLARM (*pekar på Olof, som inkommer*).

Här är det.

EBBA och JOHAN FLEMING.

Olof Klaesson!

OLOF KLAESSON.

Ja tyvärr!

EBBA FLEMING.

Och krigshärns öde?

OLOF KLAESSON.

Spridd är den och slagen,

Och jag hardt när att bli tillfångatagen.

Förgäfves jag de lejda skaror ropar

Och söker samla deras spridda hopar;

Om ej jag några falska hjertan stungit,
 De sjelf i band till hertigen mig tvungit.
 Mod vänner! Om jag icke hoppats än,
 Jag hit till eder kommit ej igen.
 Vi skola hålla oss till sista man,
 Oss trotsar lyckan, trots mot den tillbaka!

STÅLARM.

Visst står vårt slott, det än ej störtat samman,
 Ehur' det snart får skäl; besättningen
 Gör myteri, står trotsig vid kanonen
 Och skjuter ej; förräderi kringsmyger,
 Insnärjer oss.

EBBA FLEMING.

Och ingen hjälp från Polen.

JOHAN FLEMING.

O, Sigismund!

OLOF KLAESSON.

Så återstå dock vi.

STÅLARM.

Dock vi? Hvad äro vi? Hvad kunna vi,
 Vi, öfvergifne och förgätne här!
 Ha, Sigismund, är detta lönen då
 För all den trohet, vi emot dig visat!
 O! att vi aldrig känt den lumpna känsla,
 Som svaga mödrar närt oss med som spenbarn;

Som drifver barnet att sin fader hylla,
 Att såsom yngling vörda än hans svaghet
 I gråa hår och skydda dem för skymf;
 Den svaga känsla, hvilken högst i dårskap
 Dock stiger, då den böjer undersåten
 För kungen ned att honom dårligt dyrka
 Som landets fader och sin äras borgen!
 O! att vi qväst den, såsom hertigen,
 Som alla andra, och vår egennytta
 Sått ner i upprorsandans feta jordmän
 Och skördat der vid packets jubel nu; —
 Då hade vi ej öfvergifna stått
 Med bruten lit och ensam, sviken tro!

EBBA FLEMING.

Är det väl Stålarml, Stålarml, som så talar,
 Det finska ridderskapets pelare,
 Vår konungs stöd, Klaes Flemings vän och Finlands
 Själfständiga och fasta svärd!

STÅLARM.

Tack Ebba!

Jag har ej sofvit uppå tvenne nätter.
 Bort, bort, du svaghet; kungen kallar dig!
 Upp, trötta tanke, efterverlden manar;
 Natur jag vill besegra dig! (*Till Olof Klaesson.*)

Hur var det?

Vår krigshär slagen är. Då hvilat allt

På oss allen'. Dock, ännu låt oss hoppas
På hjälp från Polen. (*Officerare inkomma.*)

Här befälet kommer,
Som hit till sista råd jag sammankallat.

Tredje Scenen.

DE FÖRRA. OFFICERARE. DANIEL HJORT.

STÅLARM.

Ha'n J med veteranerne besatt
Slottsportarna och uppställt knektarne
Här utanföre?

(*Sori bakom Scenen.*)

FÖRSTA OFFICERN.

De er svara sjelfva.

DANIEL HJORT (*för sig*).

Hör, det är min orkester det, och stycket,
Som spelas upp, det eder dödsspsalm är.

ANDRA OFFICERN.

Doft växer deras knot, med möda fick jag
Dem ordnade. Till hertigen har redan
En del i nattens mörker öfverflytt,
Och af de öfrige är svårt att säga
Hvem är att lita på.

STÅLARM.

Vålan, vi skola

Snart få rent spel i saken, och från hvetet

Allt ogräs sjelft må skilja sig!

(Slår upp balkongsdörrarna och talar derifrån nedåt.)

Soldater!

Man sagt mig att bland eder — — —

(Sorlet tillväxer.)

Tyst! falske uslingar, edsbrytare,

J pligtförgätne, som med feiga tankar

Förqväfven modet i de bättres bröst,

J dåliga kamrater, tron J väl

Att vi behöfva er! Fritt må hvar knekt,

Som önskar det, gå hän. Slå slottets portar

På gafvel upp, att sådan giftig luft

Må strömma ut och ej oss här förderfva!

(Går hastigt från balkongen.)

JOHAN FLEMING.

Jag kan, jag vill ej tro det —

STÅLARM.

Skåda sjelf!

JOHAN FLEMING *(ser ut genom fönstret).*

De bölja om hvarandra. Täta massor

Mot porten störta sig. Förgäfves söka

De gråa veteraner hejda dem.

STÅLARM.

Må ingen hejda dem.

OLOF KLAESSON.

Du vågat mycket.

STÅLARM.

Blott huggit af den arm, hvars lamhet annars
Också till hjertat kunnat sprida sig.
Nu må vårt råd begynna.

OLOF KLAESSON.

Värre makter

Än missmod verkat det. — Om jag tror orätt,
(med en blick på Hjort)

Så visar detta bleka anlet galet.

STÅLARM.

Kamrater! Finnes någon ibland eder,
Som önskar öfvergå till hertigen,
Han fritt det säge, fritt det göra må;
Ty intet annat återstår för den,
Som blifver kvar, än att med ära falla.

(Tystnad.)

Finns någon ibland er, som något har
Att hoppas på af hertigen och röstar
För underhandling?

FÖRSTA OFFICERN (*pekande upp mot skriften öfver balkongen*).

Non illo parcet

Tempore dextra reis.

STÅLARM.

Välän då, vänner!

Fast svikna i vår lit på Sigismund,
 Fast öfvergifne af vårt eget folk,
 Vi skola visa hertigen i döden,
 Att än vår konung och hvarandra trogna
 Vi till hans planer ropa enigt: nej!
 Och när på tröskeln här de siste fallit
 Och hertigen instörtar jublande
 I dessa salar, blott en man, en fackla
 Behöfs, och slottet störtar öfver segrarn.
 Och i ruinerna af dessa hvalf
 Vi honom och vårt nederlag begrafva —
 Och Sveriges thron och Sigismund är räddad. —

TREDJE OFFICERN.

Hurrah för Sigismund! Vi följa dig.

DE ÖFRIGE.

Hurrah för Sigismund! Hurrah för Stålarml

STÅLARM.

Så svärjen det vid edra dragna svärd!
 Vid fädrens skuggor och vid ärans glans!

ALLA (*draga svärden*).

Vi svärja det.

STÅLARM.

Så återstår oss blott
Att kasta lott om platsen ner i hvalfvet.

JOHAN FLEMING.

Behöfves ej. Min arm mig nekar strida,
Dock är den stark nog att en fackla föra.
Förtro det värfvet mig.

STÅLARM.

Må gå. Åt dig
Vår ära vi förtro med detta. — Nu
Må hvar och en i tysthet sig bereda
För evigheten. Sedan samloms här
Med klara samveten och glada hjertan,
Att tömma före stridens sista brand
Den sista guldpokaln för kung och land.

ALLA.

Hurrah för Stålarml!

(*Officerarne aflägsna sig småningom.*)

EBBA FLEMING (*omfamnar Johan*).

O, min son! (*Stålarml går.*)

JOHAN FLEMING.

Vi måste rädda Sigrid.

Min moder,

EBBA FLEMING.

Det är sannt!

JOHAN FLEMING.

Följ henne du, blif hennes moder.

EBBA FLEMING.

Johan!

En bättre tröstarinna finner hon
 I hvarje qvinna än i mig; — Nej här,
 Lik Indiens stolta enkör vill jag dö
 Och ila utur offerbålets lågor
 Till ärans himmel i min makes famn! *(Går.)*

Fjerde Scenen.

JOHAN FLEMING. SIGRID STÅLARM *(in kommer
 förklädd till bondflicka).*

SIGRID.

Hvad föregår här, Johan? Mig min fader
 Befallt att kläda mig i denna drägt
 Och sagt att bort jag måste härifrån.
 Hvert än jag ser, jag skådar stränga blickar
 Och slutna anleten. Hvad är det, Johan?
 Hvarföre vill min far mig sända bort?

JOHAN FLEMING *(hela scenen veckt och innerligt).*

Vi, som bli kvar, vi ämna dö i dag.

SIGRID (*ödmjukt*).

Och därför? — — —

JOHAN FLEMING.

Ämna vi dig från oss sända.
I denna dräkt man dig ej känna skall,
Till dess du hunnit fram till våra vänner,
Och färden går helt lätt här öfver viken,
Dit knappt en vilsen kula nå'ngång kommer.

SIGRID.

O, att den hunne mig! — Och du ej frågar,
Om jag det ville . . . . .

JOHAN FLEMING.

Svara, Sigrid, mig,
Säg öppet — då du gaf din hand åt mig,
Gaf du af kärlek den? —

SIGRID.

Har jag dig gifvit
Ett skäl till tvifvel om min tro?

JOHAN FLEMING.

Åh, nej!
Dock, hjertat väger icke skäl mot skäl.
Jag vet ej, men — — nu, Sigrid, säg mig — kan
Du älska?

SIGRID.

Ej så innerligt, som du.

JOHAN FLEMING.

Låt mig få se i dina vackra ögon.
 Se upp på mig. Säg, om jag bad dig blifva
 Tillsamman här och dö med mig — ej sannt,
 De skulle icke stråla rätt af fröjd?
 Du svarade mig ja kanske, men sedan
 Du lade till: „I denna tunga sal
 Här är så qvafv“. . . Minns du?

SIGRID.

Nej!

JOHAN FLEMING.

Jo, du minns det.

Ack, Sigrid! Om du mig ej älskade,
 Hvi gaf du mig din hand, hvarföre sade
 Du ej: Jag dig ej älskar. Då jag skulle
 Ej plågat dig så länge, som jag nu
 Fast omedveten gjort det.

SIGRID.

O, min Gud!

JOHAN FLEMING.

Jag förebrår dig ej, tvärtom mig sjelf
 Jag förebrår. Farväl, farväl, min syster!

Blif lycklig en gång, när en själ du finner,
Som är dig värd, och minns mig som en vän!

SIGRID.

Nej, Johan, sänd mig icke bort. Om ock
Jag ej är värd att dö med dig, jag önskar
Dock intet annat än få dö.

JOHAN FLEMING.

Och hvarför?

Rår du väl för, att ej jag dig var kär
I högre mått än någon ann'. Ditt hjerta,
Hur kan så hårdt och dock så vekt det vara.
Farväl! Nu dör jag lycklig; men du skulle
Ej göra det.

SIGRID (*för sig*).

O, om jag hade mod
Att säga honom allt!

JOHAN FLEMING.

Jag går att ställa
I ordning slupen till din affärd nu.
Farväl så länge! (*Går.*)

SIGRID.

Gå ej, Johan! Ah!
Han gick, han mig ej hörde. O, min Gud!

(*betäcker sitt ansigte med händerna*)

Hvi har du öfvergifvit mig och lemnat
 Mig i det onda hjertats våld! — Se der
 Den hvita kransen på Mariebilden!
 Är jag lik den, som kransen fordom band?
 Ja, som den brutna rosen är den friska.

Femte Scenen.

SIGRID. DANIEL HJORT.

SIGRID (*blir varse Daniel Hjort*).

Han!

DANIEL HJORT.

Hvem har spökat er så vidrigt ut?

SIGRID.

Om icke denna drägt behagar er,
 Jag aldrig heller frågat om ert tycke.

DANIEL HJORT.

Går ni med knappnålsbref i mun, min fröken? —
 Har ni sett ärlig, ljuflig blommas färg
 På hårda, konstigt brutna ädelstenar?
 Har ni sett lammets ull på vargens yngel?
 Har ni sett solsken i hvitmenad graf? —
 Hvar är er spegel, fröken?

SIGRID.

Sista gången

Vi talas vid, och ni kan tala så?

DANIEL HJORT.

Nåväl, så kan jag säga något annat.

Hvem är ni, sköna mask?

SIGRID.

Om ondt jag gjort er,

Var det min mening ej.

DANIEL HJORT.

När satan frestar,

Så frestar han i englaskrud.

SIGRID (*aflägsnande sig*).

O, Gud!

DANIEL HJORT.

Bed, bed! Det passar er. Gå bort och bed

Och nyttja ej till annat edert hjerta,

Att det ert namn ej hånar. Nyttja ord,

Som vingar ha från himmel allt till jord,

Och bed, bed, bed! Kanhända Gud är nådig,

Åtminstone så nådig, som rättrådig.

(*Sigrid går.*)

Sjette Scenen.

DANIEL HJORT (*ensam*).

Skall jag er låta dö och dö med er,
 Med hertigen och allt i samma lågor? —
 Så vore striden slut och allting slut,
 Så finge jorden frid, och döden bredde
 Det tjocka täckelset, som hålla skall
 Till domedag, uppå min hemlighet,
 Och alla dessa synder, fienders
 Som vänners . . . Ha! Du blinkar, dödsens svärd,
 Som hänger öfver tusen hufvuden,
 På spindeltråden af min svaga vilja!
 Nej, nej! Derfor blef jag ej född, derfor
 Ej forsar de förtrycktes blod med storm
 Från hjerta upp till hjerna genom mig.
 I afgrunden har himlen dykat ned
 Ny kraft att hemta upp till brustet världsskick.
 Så fyll då, hämnd, min själ så med din ande,
 Att intet annat utom dig den vet,
 Håll vilda hat, håll fast vid hjertats rot
 Och lär det endast slå på din befallning!

Sjunde Scenen.

DANIEL HJORT. ARVID STÅLARM. OLOF KLAESSON. JOHAN FLEMING. EN VETERAN (*inhemtande vinbägare*). OFFICERARE. *Senare* SIGRID.

STÅLARM (*i samtal med en officer*).

När jag var barn en tvillingsbror jag hade,
Som dog helt späd ännu. Jag minnes hur
Jag bad uppå hans graf, att bli förskonad
Ifrån att komma i den svarta jorden.
Rätt sällsamt, att hvad flyktigt, oförståndigt,
Som barn vi önskat, ofta se'n besannas; —
Ty nu vi resa genom luften rakt
En ginväg öfver jorden bort från lifvet.
Räck bägarn hit! Skål, trogna krigskamrater,
För hedern, lifvets vin och ärans perla
I botten uppå lifvets bägare! —

(*Alla dricka.*)

Sjung, Olof, sjung för oss en munter visa!

OLOF KLAESSON.

Ha alla sina bägare? Se här!

(*Han räcker en bägare åt Daniel Hjort, som motvilligt tager den.*)

Sång.

Sankt Göran det var en riddare god
Vid glas som svärd.

Med glädje han drack och med fröjd gjöt sitt blod
Stolt var hans färd.

Mot draken han kom med svärdet i hand

Och en munter sång,

Och fallen låg draken i purpurröd sand

På samma gång.

Hurrah för mod och fröjd!

KÖR.

Hurrah för mod och fröjd!

OLOF KLAESSON (till *Daniel Hjort*).

Hvad nu? Din bågare är full till randen.

Du smuglar, Daniel Hjort! Klang och drick ut!

(*Sjunger.*)

Sankt Göran han för prinsessan som fru
Till egen härd.

Och kungen han sade: „den bäste är du,

En krona värd!“ —

— „Nej kronan behåll, åt sonen din gif,

Den är mig för tung.

Men låt för dess ära mig offra mitt lif,

Min dyre kung!“ —

Hurrah för tro och fröjd!

KÖR.

Hurrah för tro och fröjd!

(*Et kanonskott höres.*)

OLOF KLAESSON.

De börja redan, än en vers är kvar.

(Sjunger.)

Mot fiender hundra ensam han stred,
 Hans kung vardt blek.
 Han högg och han segrade, dignade ned,
 Gladt som på lek.
 Och kungen höll in på segrande färd
 Och med blick i brand.
 O! Finge jag byta fast tusende svärd
 Emot din hand!
 Hurrah för fröjd och död!

KÖR.

Hurrah för fröjd och död!

(Under denna vers aflägsnar sig en och annan officer.)

OLOF KLAESSON (till Daniel Hjort, som ännar gå).

Hvart skall du, Daniel Hjort?

DANIEL HJORT.

Hvad rör det er?

OLOF KLAESSON (håller kvar honom).

Förrådare! — Se hur han bleknar vid
 Det namnet, vänner!

DANIEL HJORT.

Bort till murarne

Förr'n hertigen är här!

OLOF KLAESSON.

Bekänn, din skurk!

DANIEL HJORT.

Bevis! Emot min oskuld återstudsar
Uti er egen hals det namnet: skurk!

SIGRID (*inkommer*).

OLOF KLAESSON.

Bevis? — Hvad gjorde du i mörka natten
I amiralens läger?

DANIEL HJORT.

Hvad jag gjorde? —

Säg, efter ni det vet . . . .

OLOF KLAESSON.

Aha! Så har du

Dock varit der. — — Om jag ej upptäckt honom,
Han än förrådt . . . . .

OFFICERARNE (*draga värjorna*).

Ned med förrädaren!

SIGRID (*störtar sig emellan*).

Det är ej möjligt! Hören, hören honom!

DANIEL HJORT.

Ej kommen när mig. Fäll en edra svärd! —
Javäl, jag er förrådt, förrädare!

SIGRID (*faller med ett anskri i Johan Flemings armar*).

DANIEL HJORT (*fortsättande*).

Just jag är den, hvars ord har eder stridskraft
Som blad förspridt; just jag är den, som bringat
Er uppå fall — och det min stolthet är!

FÖRSTE OFFICERN.

Stöt honom ner! (*De tränga sig på Daniel Hjort; han rycker
värjan af en officer och försvarar sig.*)

OLOF KLAESSON (*slår värjan ur Daniel Hjorts hand*).

Nej, bättre skall han straffas!

STÅLARM.

Du, svarta otack — som jag så har trott.
I lifvet blir det bittra aldrig slut.
Med honom handla, Olof, som du vill,
Jag skyndar ner. Re'n striden börjad är.

(*Går med alla officerarne; straxt derefter Olof Klaesson
med Daniel Hjort.*)

Åttonde Scenen.

SIGRID. JOHAN FLEMING.

JOHAN FLEMING (*ännu hållande den afdånade
Sigrid i sina armar*).

Beklagansvärda! Ha, jag allt förstår!
Och den föraktlige! Sof, evigt sof! —
(*Nedlägger henne på soffan.*)

Tablå.

(Kruthvalfvet, afdeladt genom tvenne pelare. Daniel Hjort, fastkedjad vid den ena. Bakom den andra framskymta krutfaten. Mörker.)

Nionde Scenen.

DANIEL HJORT.

Vid pelaren de nitat mig i kedjor
 I slottets kruthvalf här. Jag måste dö
 Med dem i samma död, jag måste se,
 Hur facklan väcker upp förstörelsen,
 Som slumrar här kring mig och dödstyst hotar
 Riksföreståndarn, folket, fosterlandet
 Med undergång. O, afgrundsmakt af hån!
 O, bristen kedjor, remnen hvalf af bäfvan
 För den förbannelse, jag slungar ut
 Mot dessa bödlar, brottslingar, tyranner!
 Du håller kedja! Lumpna, usla jern,
 Du är mer stark, mer evig än min ande!
 Ha, ha, ha, ha! — Hör, huru hvalfven skratta
 Åt mig, åt mig. O, död! Tag detta lif!
 Hölj efterverldens vanfrejd öfver mig,
 Men rädda, rädda hertigen och folket!

— — — — —
 Ej svar, ej tröst! — Blott som ur annan verld
 Kanonen doft igenom hvalfven suckar.

Mitt hufvud är så trött, min tanke svindlar.
Frid, frid! (*Faller i vanmakt mot pelaren.*)

Tionde Scenen.

DANIEL HJORT. JOHAN FLEMING. ARVID
STÅLARM (*med en brinnande fackla*).

STÅLARM.

Här har du facklan. Redan man från borggår'n
Oss trängt till slottets dörrar. Hertigen
Sjelf stormar fram. På borggår'n står han redan.
Så snart du hör i hvalfgången signalen,
Tänd an de der. Farväl! (*Går.*)

Elfte Scenen.

DANIEL HJORT. JOHAN FLEMING.

JOHAN FLEMING (*lyser med facklan på Daniel Hjort*).

I vanmakt fallen!

Natur'n är alltför god.

DANIEL HJORT (*uppvaknar*).

(*De fixera hvarandra med en lång stum blick.*)

JOHAN FLEMING.

Förmätne, djerfs du än uppå mig se!

DANIEL HJORT.

Min blick dig följer som ett samvete.

JOHAN FLEMING.

Se bort till Gud och gör din sista bön!

DANIEL HJORT.

Din hand förvissne! — Jag har bedt min bön.

JOHAN FLEMING.

Finns ingen Gud, då så en usling dör.

DANIEL HJORT.

Ej för ett sådant värf, du här utför.

JOHAN FLEMING.

Ljud snart, signal! Du räddar kung och thron!

DANIEL HJORT.

Dö bort, signal! Förderfvets, mörkrets ton!

JOHAN FLEMING.

Du fram den kallat och med den du dör.

DANIEL HJORT.

Men er med mig i afgrunden jag för.

Tolfta Scenen.

DE FÖRRE. SIGRID.

SIGRID.

Det är en lögn, en nattsvart lögn, hopspunnen
Att oss förderfva alla. Nej, han har,
Han har det icke gjort.

JOHAN FLEMING (*kallt*).

Du, Sigrid, här?

Hvad vill du här?

SIGRID.

Få visshet och få dö.

JOHAN FLEMING.

Olyckliga, vanära icke dig,
Ditt namn, din far! Med brottslig känsla tig!

SIGRID.

Hvad är mig far och namn och allt mot honom.
I lifvet falskt, i dödens stund ändå,
Engång, vill hjertat fritt och öppet slå!
Jag älskade dig en gång, Daniel Hjort;
O, säg du ej det hemska brottet gjort.
Du det ej gjort? Ett svar! — Du tiger... tiger?..

DANIEL HJORT.

Jag älskade dig en gång, Sigrid Stålarml;
Jag tiger, ty jag dig ej krossa vill.

SIGRID.

Du har det gjort?

JOHAN FLEMING.

Betviflar du -det än?

SIGRID.

Att dessa dystra hvalf snart remna finge
Och bort med dessa brystna hjertan ginge!
Gif, Johan, mig din arm. — (*Till Daniel Hjort.*)

Beklagansvärde!

I denna stund du mig förakta lärde.

JOHAN FLEMING.

Min klinga törstar, men den är för god
Att sölas i en fångslad uslings blod.

DANIEL HJORT.

Vid lifvets rand, ni vet man talar sanning;
Så hören ock den djupt föraktade —
Den djupt föraktade, hvars fostran till
En ödmjuk slaf i praktens gyllne salar
Man trodde sig fullbordat och försäkrat.
Man derfor tog mig, derföre man qväfde

Min kraft bland böcker, gjorde svag min arm,
 Höll svärd på afstånd, nyttjade min hand
 Till darrsjuk slaf i dunlätt fjäders tjenst.
 Till tvifvel, sjelfförakt och liknöjdhet
 Man närde mig; och när försmådd, förbisedd,
 Så långt man fått mig, solade man stolt
 Sin äras glans emot min ringhets natt. —
 Då kom till mig en oföväntad gäst.
 Ni minns den gamla qvinnan på er fest;
 Sin son hon sökte der, den siste af
 Det folk, som gått igenom er i qvaf.
 Med henne vid sin faders graf han stått,
 Och denna graf var en schavott.
 Med eder har han gått i gyllne sal,
 När uti fångelsernas grymma qual
 Hans bröder, gömde och förgätne, lidit,
 För det de för sin rätt, sin frihet stridit.
 Mot er i döden än sitt trots han bär,
 Och denne son, — i kedjor står han här!

JOHAN FLEMING.

Hör opp!

SIGRID.

Du öde!

JOHAN FLEMING.

Lögn!

SIGRID.

Nej, honom hör!

DANIEL HJORT.

Sitt hat hon lade till mitt hat mot er,
 Sin hämnd till min förtviflan öfver er.
 Och det försmådda hjertat, det fick ro
 Och tviflet flög och tanken fick en tro.
 Jag hade intet svärd, jag hade ord,
 Jag hade ingen makt, jag hade list,
 Och se, jag bragt er dock till fallets rand!
 Och fast ni bundit mig i kedjors band,
 J kunnen icke kedja sanningen;
 Och fast mitt brott mig för i afgrunden,
 Guds dom i samma eld er rycka skall;
 Och fast J bringen hertigen till fall,
 J kunnen ej förgöra lif och ljus.
 Ja, störta slottet, er och oss i grus! —
 Ersättning en gång efterverlden tar!
 (*Signalen, ett pistolskott, aflossas i hvalfgången. Svärdsigny och röster.*)

JOHAN FLEMING.

Vårt svar! — Signaln det var — till domen far! —

RÖSTER I HVALFVET.

Hell! Hertigens är segren!

DANIEL HJORT.

Håll!

SIGRID (*rycker vid Daniel Hjorts utrop facklan ur Johans hand och kastar den blixtnabbt långt bort; den slocknar, scenen blir mörk. Sigrid faller afsvimmad ner vid Daniel Hjorts fötter.*)

DANIEL HJORT.

Min kedja lös!

Trettonde Scenen.

DE FÖRRA. EN OFFICER och KNEKTAR af Hertigens parti

(inrusa med facklor och dragna svärd).

JOHAN FLEMING *(griper en fackla).*

Hit facklan!

DANIEL HJORT.

Grip honom!

(Några af knektarne gripa Johan Fleming.)

JOHAN FLEMING.

Allt för sent!

DANIEL HJORT.

Kom lös min kedja!

(Knektarne befria honom från kedjorna.)

Bort, hvalfven remna, hjertan brista! luft!

Luft! frihet! *(Störtar ut.)*

SIGRID *(uppvaknande).*

O, min Gud! hvad har jag gjort!

(Faller ånyo i vanmakt.)

Slut på Fjerde Akten.

FEMTE AKTEN.

(En fängelsekorridor. I fonden trenne dörrar. Till venster ingången, till höger korridorens fortsättning inåt hvalfven, hvarifrån en sidokorridor löper inåt fonden och bildar sålunda en mörk fördjupning åt höger i fonden.)

Första Scenen.

FÅNGVAKTAREN *(ensam).*

När jag var ung i världen, då var jag en lustig ture. Hejsan! Då var det muntert lif, när hertig Johans öltunnor runno, och slottet genljöd af dricks-pengar, och jag var en ung och behändig slottsdräng med en flicka på hvart finger. Jag hade inte väl hunnit gifta mig, så kom der ett bref från kung Erik i Sverige, hertig Johans bror, och hertigen kom bak lås och bom. Knappt skrek min första gosse i vaggan, så kom hertigen ut och satte in sin bror kung Erik i stället och blef sjelf konung. Så fingo vi rast en tid, tills kung Johan flyttade bort sin bror, litet längre än tillåtet var, om det icke är rätt att skicka sin bror med en ärtsoppa till andra världen. Besynnerligt, att min hustru och kung Johan dogo

på samma natt, så jag inte riktigt vet, om det var för hans eller hennes skull, som det spökade här hela natten. Men en from och gudfruktig människa var hon ändå, så nog gällde det kung Johan, ty han hade ett brodermord på samvetet, han. Så gifte jag om mig den dag, Sigismund, Johans son, blef kung. Han hölls der icke länge han, så hårdt än Klaes Fleming höll honom fast dervid. Från den tiden har jag haft mycket folk här, än af hertigens vänner, än af Sigismunds — och nu? — så går det, så går det! Jag skulle säga, som det står i psalmen:

Allt hvad vi på jorden äge,

Det är allt förgänglighet.

Hvad vi timligt öfverväge,

Är ostadig stadighet.

om jag icke sjelf varit en ostadig krabat i min ungdom. Men nu tror jag hvarken på den ena eller andra myndigheten. Jag gör min pligt och har inte respekt för någon annan än dödgräfvaren, ty han öppnar porten till ett fängelse, hvaraf mitt endast är en underafdelning.

Andra Scenen.

FÅNGVAKTAREN. OLOF KLAESSON (*inkommer*

förklädd från venster).

FÅNGVAKTAREN.

Ni, herr Olof Klaesson? — Ni lefver?

OLOF KLAESSON.

Tyst! Låt mig träffa min bror.

FÅNGVAKTAREN.

Men . . . . .

OLOF KLAESSON.

Var lugn för din tjänst. Jag ämnar icke befria honom. Så väl har han utfört sin sak, att han icke har något att frukta af segraren.

FÅNGVAKTAREN.

Ja, ser ni, det är så, att fångelset och jag äro ett, liksom ni och ert svärd. Jag är en hård jerndörr, bara en hård jerndörr och sätter ingen in, ej heller släpper någon ut. Det är min sak det, ser ni. Dött skulle jag med fångelset i går, gjort ett hopp ända in i andra verlden, men hjälpa ut någon derifrån i dag eller i morgon, nej, går icke genom samvetet, har aldrig gjort det förr.

OLOF KLAESSON.

En gammal rostig väderhane är du. Vill du låta mig träffa Johan eller ej? Jag har intet guld att ge dig; men om du vill, har du mig sjelf i stället.

FÅNGVAKTAREN.

Gud bevar mig för det. Ni dömmar mig orätt. Ni skall få träffa honom, men gör det kort, ty her-

tigen är här i rappet! — Kom ut, herr Johan, här är en, som vill råka er.

(Öppnar dörren till höger i fonden.)

Tredje Scenen.

DE FÖRRE. JOHAN FLEMING.

JOHAN FLEMING *(vill omfamna Olof Klaesson).*

Min bror, du lefver, du är fri!

OLOF KLAESSON *(stöter Johan tillbaka).*

Håll Johan!

Vår ära vi förtrodde i din hand. —

Hur har du fyllt ditt värf?

JOHAN FLEMING.

Anklaga mig!

Mitt svar . . . . .

OLOF KLAESSON.

Fort! för det svaret trotsar här
 Jag döden nu. För den skull lös jag slet mig
 I går ännu en gång ur oväns hand
 Med harmens, skymfens kraft, då vi förgäfves
 Fullbordandet utaf ditt värf förbidde.
 Nåväl — —

JOHAN FLEMING.

Begär få tala med en annan;
Min sorg mitt ord förqväfver.

OLOF KLAESSON.

Usla feghet!
Och denne är min bror!

JOHAN FLEMING.

Du miste tar.
Vid Gud! Jag var ej feg!

OLOF KLAESSON.

Så svara mig.
Jag önskar intet högre, än att du
Den tanken döda må.

JOHAN FLEMING.

Näväl, så hör!
Om du, liksom de andra af de våra,
Ej lös dig slitit, skulle du ha sett
Min falska brud invid sin faders fötter,
Vansinnig öfver hvad hon gjort.

OLOF KLAESSON.

Hvad då?

JOHAN FLEMING.

Af brottslig kärlek till förrädaren . . . . .

OLOF KLAESSON.

Ej möjligt!

JOHAN FLEMING.

Slog hon facklan ur min hand.

Signalen oss förrådde, hertigens
Soldater trängde in, jag minns ej mer.

OLOF KLAESSON.

Så har då allt mot oss sig sammansvurit!
Nu jag förstår den syn, jag såg i natt.

JOHAN FLEMING.

Såg henne du?

OLOF KLAESSON.

Det måste varit hon.

Jag såg i snöhvit dräkt en hvit gestalt,
Der muren högst sig reser upp ur fjärden,
Så luftig som en dimma vandra fram.
På mörka lockar skeno gyllne smycken,
Tillsammanvirade som till en krona.
Hon sjöng en sång till vågornas musik
Och gick som en sömngångerska så säker
På murens sista, silfverglänsta rand. —
Jag läste tyst en bön, gick fram mot muren.
Hon var försvunnen, och när fram jag hann —
Blott stjernorna i vattnet dallrade — — —

JOHAN FLEMING.

O, måtte hon det varit! — Såg du ej? . . . .

FÅNGVAKTAREN (*vid ingången*).

Hertigen hitåt nalkas. Skynda er!

OLOF KLAESSON (*griper med handen om svärdfästet,
blickande åt ingången*).

Långt borta är han än. Hör Johan! Han
Ditt lif skall taga. Än han dig ej sett.
Du är den siste grenen af vår ätt.
Låt mig få dö för dig. Vi byta dräkt.
Du smyger bort.

JOHAN FLEMING.

Nej aldrig, Olof, aldrig!

OLOF KLAESSON.

Du måste. Minns vårt namn!

JOHAN FLEMING.

Lef du för det!

(*Går in i sitt fängelse.*)

FÅNGVAKTAREN.

Vi äro dödens, om ni längre dröjer! —
Gå in i det der hvalfvet. I dess skuggor
Er ingen ser.

OLOF KLAESSON (*gömmande sig*).

Välan, du blinda slump,
Var än min vän! Än är ej tid att dö!

Fjerde Scenen.

FÅNGVAKTAREN. HERTIG KARL. Amiral SCHEEL.

Senare EN OFFICER.

HERTIGEN.

Det är således här du låtit sätta
In Daniel Hjort?

SCHEEL.

Det var hans egen önskan.

Så snart vi honom löst ur kedjorna,
Han störtade ur hvalfvet upp och ville,
Knappt hörande de ord jag lugnande
Till honom ställde, bort från slottet fly,
Till dess han slutligen gick in uppå
Att hit i tysthet draga sig tillbaka.
Uti det ljusaste af rummen här
Han väntar nu att få Ers Nåde se.

HERTIGEN.

En sällsam sägen har du mig förtäljt
Om honom och dock sannolik. Den väcker
Stolt fröjd uti min själ, på samma gång
Jag borde förebrå dig, att du så
Beräkande begagnat denne yngling.

SCHEEL.

Ers Nåde!

HERTIGEN.

Nog, jag vet hvad du vill säga.
 Gif hit den ring, du emottog af honom
 Och som jag fordom skall hans fader skänkt.

SCHEEL (*ger Hertigen ringen*).

Här är den.

HERTIGEN (*emottager den*).

Ja, jag känner den igen.
 Allt tvifvel om hans sägens sanning flyr.
 Hvad minnen väcker denna ring ej opp!
 När den jag gaf, jag var ännu helt ung,
 Och icke drömde då jag om den lott,
 Jag var bestämd till. Djerfva tankar bodde
 Dock redan då hos mig, varm kärlek till
 Min faders stolta verk, vår svenska frihet,
 Den friska plantan, knappt till knoppning hunnen;
 Och ofta knöt jag maktlös vredes hand,
 Då mina äldre bröders vankelmod
 Och lejda prester och hersklysten adel
 Det stora verket skakade till fall. —
 Det kom min tid. Den kom som stormen kommer
 Och såsom stormen skall jag rensa Norden
 Från allt det qvalm, som ligger i dess luft,
 Från allt det grus, som samlats på dess jord.
 Min segren är och den skall så begågnas,
 Att ingen arm skall mer mig den bestrida.
 Min domen är och den skall fällas så,

Att ingen pjunkig nåd skall yxan hämma.
Mitt Sverige är och kronan skall bli min,
Se'n jag med frid och välstånd landet krönt.

(Vändande sig till Scheel.)

Hur är det, Scheel? Har rådsförsamlingen
Uppsatt anklagelsen och domen re'n?

SCHEEL *(räcker honom tvenne papper).*

Här äro båda.

HERTIGEN *(ögnande i dem).*

Riksförrädare och dödsdom.

(Återger honom skriften.)

Godt! — det vill säga rätt — och rätt skall ske!

EN OFFICER *(inträder och framräcker ett bref till Hertigen).*

Ett sändebud från Polen upp vi snappat,
Som hade detta bref till Arvid Stålarms.

HERTIGEN *(emottager brefvet).*

Från Sigismund! Nu kan han gerna få det.

(Officern går.)

Fångvaktare! Låt upp för Arvid Stålarms

Och gif åt honom detta. *(Lemnar brefvet till fångvaktaren.*

Till Scheel.) Kom, vi draga

Tillbaka oss. *(Drager sig tillika med Scheel afsides).*

Femte Scenen.

DE FÖRRE. ARVID STÅLARM (*från dörren till venster*).

FÅNGVAKTAREN.

Herr öfverste, kom ut.

Jag har ett bref till er. (*Lemnar det.*)

STÅLARM.

Från Sigismund!

Som till en död! „Min käre Arvid Stålarml . . .

Vi tacke dig för . . . gerna ville vi . . .

Har icke kunnat sända någon hjälp . . .

Vi tvifle om . . . mitt öga sömnlöst är

För allt det blod, som fåfångt blifvit gjutet . . .

Farväl, mitt Sverige! . . . hellre håller jag

Den sanna läran och förlorar kronan . . .

Förr'n för min skull norden sönderremnar . . .

Jag i min oväns hand det lemnar . . .

Må Gud omvända det . . . kom hit till mig . . .

En tacksam kung i Polen väntar dig.“ . . .

Det var det sista. Krossad såsom fader,

Med ära fläckad af mitt eget barn,

Besegrad, fången; — detta måttet rågat.

(*Betäcker sina ögon med brefvet och börjar, vacklande,
återgå till sitt fängelse.*)

HERTIGEN (*med dödsdomen i handen*).

Här är en skrift, som också gäller er —

Ej från en kung, men från er fosterjord.

STÅLARM.

Ni, hertig, här! Den skrift, som ni mig ger,
 Jag känner den, behöfver den ej se,
 Och svarar detta blott: jag lydt min konung.

HERTIGEN.

I sista ögonblicket har du stått
 Mig efter lif och ära, — läs din död!

STÅLARM.

Jag ej begär er nåd. Vår strid är slut,
 Ert Finland är och Sigismund oss lemnat.
 Då är det bäst, att jag till döden går.

(Böjer ett knä.)

Dock, nåd, o hertig, åt den lilla skara,
 Som återstår af dem, min fana följt.
 Min ordern var, men modet det var deras.
 Och om ni önskar fosterlandets väl,
 Dess ädla söner för dess framtid spara!

HERTIGEN.

Det var engång jag gaf er nåd, då sade
 Jag här: Ve dem, som gäcka denna nåd,
 Jag återkommer och då finns ej skoning. —
 Nu är jag här; mitt ord står fast. Välan!

STÅLARM.

Dränk i vårt blod ert namn för efterverlden;

Och, att den ingen miskund må er ge,
Dränk det också i Johan Flemings blod!

HERTIGEN.

Du djerfve! Döden snart skall tysta dig!
För honom in i fängelset tillbaka. —

STÅLARM (*föres af fångvaktaren tillbaka i fängelset*).

HERTIGEN.

Scheel! Känner du den unge Johan Fleming?

SCHEEL.

Hvad jag om honom hört, besanna tycks
Att stränge män få milda, fromma söner.
Ung, skuldlös, ädel, kom han hit uti
Arfsangelägenheter ifrån Warschau
Och deltog nu i striden först. Ej han
Har som de andre, då de slottet stängde
För oss, mot Eder brutit gamla löften.

HERTIGEN.

Dock var det han, som skulle minan tända.

SCHEEL.

Förledd utaf sitt mod och af sin oskuld. —

HERTIGEN.

Nåväl, för honom hit; jag pröfva vill
Hvad godt, som kan en Fleming höra till.

Sjette Scenen.

HERTIGEN. SCHEEL. FÅNGVAKTAREN (*för ut*) JOHAN FLEMING, (*hvar efter han och Scheel draga sig åt bakgrunden*).

JOHAN FLEMING (*för sig*).

Det är då han; — så mycket lik min konung,
Som äregirigheten liknar äran
Och våldet makten.

HERTIGEN (*för sig*).

Detta sonen är
Då till Klaes Fleming, han den ende, som
Med mig sig kunde mäta, fast, beslutsam
Och hård som jag, — min ovän bortom döden.

JOHAN FLEMING (*för sig*).

I lyckans dag jag fann så lätt att dö.
Du, hjerta, nu, när allt du har förlorat,
Hur kan der hoppet ännu hviska: lef!
Om åter till min dyre kung jag länder,
Det är ej den, som for, som återvänder.

HERTIGEN.

Man sagt mig, Johan Fleming, att ni är
Till domen mindre skyldig än de andra.
Träd närmare! Nåväl, om ni, befriad,
Vill ingå i min tjenst och öfvergifva

Er plats i Warschaus hof hos Sigismund,
 Så tag på tillgift och försoning här
 Min hand emot.

JOHAN FLEMING.

Ers Fursteliga Nåde! —

Så högt jag skattar edert ädla anbud,
 Så högt ni säkert ock den känsla skattar,
 Som här vid dödens rand mitt svar dikterar.
 Jag har ej någon skälig orsak, hvarför
 Jag skulle öfverge min käre konung
 Och bryta otacksamt min tro mot honom.

(*Böjer ett knä.*)

Jag får, jag kan ej mer än vörtnadsfullt
 Begära här en fri och högsint nåd.

HERTIGEN (*dystert leende*).

Och hvilka vilkor vill du föreskrifva,
 För att af dig, lifdömde domare,
 Min nåd mot dig bedömmas må som högsint?

JOHAN FLEMING.

Gif mig ett straff, jag är ju fånge vorden;
 Sänd mig i landsflykt bort från fosterjorden.
 Det är mitt halfva lif, jag så er ger,
 Men konung, tro och ära gälla mer.

HERTIGEN.

Hvi vördar du mig ej med tvenne knän?

JOHAN FLEMING (*stiger upp*).

Så har jag vördat ingen ann' än Gud
Och den, som han sin makt på jorden gifvit.
Den hedern spar jag åt min Gud och konung.

HERTIGEN.

Du nogsam mig tillkännager, att du
Din fars natur och stora mod har ärfvt,
Och varnar oss för det, som utaf dig
Att vänta vore, om du lefva finge.

JOHAN FLEMING.

Ers Nåd, jag svär . . . .

HERTIGEN.

Du svär med halfva själen,
Halft knäfall och halft samvete. Min nåd
Du har försmått. Jag litar ej på löften.
Invid schavotten råkas vi. Farväl! —
Och nu till Daniel Hjort. Kom, följ mig Scheel!

*(Går med Scheel genom mellersta dörren i fonden, hvilken
öppnas af fångvaktaren.)*

JOHAN FLEMING.

Således döden! — Blott en flyktig dröm
Min lefnad var och intet spår på jorden
Jag lemnar efter mig. O, det är tungt,
Det är dock tungt att i sin ungdom dö! —

Sjunde Scenen.

JOHAN FLEMING. FÅNGVAKTAREN. OLOF
KLAESSON (*inkommer*).

OLOF KLAESSON.

Jag måste bort. Har något värf du qvar,
Som jag fullborda kan?

JOHAN FLEMING.

Min moder helsa
Och skaffa Sigrid en välsignad graf.
Farväl! —

OLOF KLAESSON.

Farväl!

FÅNGVAKTAREN.

Om längre här ni dröjer,
Jag svarar icke för hvad sker.

JOHAN FLEMING.

Farväl!

(*Går in i sitt fängelse.*)

FÅNGVAKTAREN.

Hör ni, de komma re'n!

OLOF KLAESSON.

Var lugn!

(*Fångvaktaren öppnar mellersta dörren. Olof Klaesson
döljer sig bakom den.*)

Åttonde Scenen.

DE FÖRRE. HERTIGEN. SCHEEL. DANIEL HJORT.

(inträda genom den uppslagna dörren).

DANIEL HJORT.

Hvad ämnar

Han ställa till med mig? Jag ser på honom,
Att han föraktar mig.

SCHEEL *(till Daniel Hjort).*

Ni blir efter.

Vill ni bli kvar?

DANIEL HJORT.

Jag kommer. — Må de ämna

Mig hvad som helst, jag trotsar dem och allt.

(Hertigen, Scheel och Daniel Hjort gå ut till venster.)

OLOF KLAESSON *(i beredskap att följa dem).*

Än finnes jag, som följer edra spår,

Ett värf i lifvet än mig återstår!

(Går hastigt efter de andra.)

Tablå.

(En öppen plats i närheten af slottet. Åbo stad på afstånd i fonden. Till höger en kulle.)

Nionde Scenen.

EBBA FLEMING *(ledd af)* ERICUS ERICI.

HERTIG KARL *(mötande dem).*

HERTIGEN.

Man får då äntligen er se, herr bisp!

(Med en blick på Ebba Fleming.)

Dock tycks ni hafva sörjt för, att vårt möte

Ej må mitt sinne vända till er fördel.

ERICUS ERICI.

Ej därför heller är jag här. Mitt kall

Är sorgen trösta och de stolta varna.

HERTIGEN.

Om ni det sednare förut här gjort,

Det förra nu ni hade kunnat spara, —

Då mindre blod, som mindre tårar nu

Erfordrats för att här jag skulle stå.

EBBA FLEMING.

Och skulle aldrig här Ers Nåde stått,

Om ej med svek J farit.

HERTIGEN.

Rättvis hämnd,
Som ur er egen våldsmakt har växt upp.

EBBA FLEMING.

En fördelaktig dikt för Eders Nåde.

(Klockringning.)

HERTIGEN.

J stolta fru, var nöjd att ni är qvinna!
Er annars gällde dessa klockor ock. (Går.)

EBBA FLEMING.

Dödsringningen! — Nåd! . . . nej han skall ej lägga
Till sin triumf en krossad moders tår.

ERICUS ERICI.

Så gjut den då i skötet af den vän,
Som huru hårdt Han ock oss menskor dömmar,
Ett ödmjukt hjertas bön dock aldrig glömmer.

EBBA FLEMING.

Led mig till kullen der. — Tack, här i frid
Mig lemna åt mig sjelf. Gå, jag det önskar!

ERICUS ERICI.

Jag vet er vilja vörda. Om ni skulle
Behöfva mig, så är jag i er närhet. (Går.)

Tionde Scenen.

EBBA FLEMING (*ensam på kullen. Menighet från Åbo vandrar då och då öfver scenen i fonden.*)

EBBA FLEMING.

Se skarorna, hur liknöjdt fram de vandra
 I högtidskläder. Ingen hör oss mer.
 Blott klockorna de höras. Dödens ringning
 Det är för allt jag hade qvar på jorden.
 Nu dör den sista glansen af vår ära,
 Nu bryts den sista spillran af vår makt,
 Nu går den siste af vårt namn till döden
 Och denne siste är min ende son;
 Och griften, der vår vapensköld skall krossas,
 Är en schavott! — Och ingen hör oss mer.
 Ack, ej ens Gud. Min själ till himmelen
 Ej når. Böjd emot jorden stapplar den.

(*Lutar sig ner mot kullen med bortskymdt ansigte.*)

Elfte Scenen.

EBBA FLEMING. KATRI.

KATRI (*uppstiger på kullen bakom Ebba Fleming.*)

Så kom en gång dock hämnens dag. Se der! —

EBBA FLEMING (*i samma ställning som förut.*)

Hvem talar här? — Kan ni en bön mig lära,
 Som himlen når?

KATRI.

Se opp!

EBBA FLEMING (*ser upp*).

Ah! samma syn!

KATRI.

Stig högre upp, kom, skåda hur din son
Till döden går!

EBBA FLEMING.

Hvad har jag gjort dig, att
Du mig förkrossa vill?

KATRI.

Hvad gjorde jag,
Att ni mig krossade?

EBBA FLEMING.

Är du en moder,
Så gå! —

KATRI.

Jag var en gång, hvad nu du är,
Nu är jag, hvad du varit förr.

EBBA FLEMING.

Erici!

KATRI.

Din make tog min fars, min makes hufvud.

EBBA FLEMING.

Erici! (*Klockringningen upphör.*)

Tolfte Scenen.

DE FÖRRA. ERICUS ERICI (*inkommer*).

KATRI.

Och din son han är ej mer.

EBBA FLEMING.

Gud!

KATRI.

Och min son var den, som störtat er!

ERICUS ERICI.

Hör opp, hvem än du är, och minns att hämnden
Ej menniskan tillhör.

Trettonde Scenen.

DE FÖRRA. HERTIGEN. SCHEEL. HERRAR i Hertigens svit. MENIGHET från Åbo. KNEKTAR. DANIEL HJORT.

HERTIGEN.

Slut är vårt värf.

Men, innan vi gå bort från denna plats,

Der med så mycket blod vi rikets frid

Ha tvungits köpa och besegla, har

Jag ännu en förrättning kvar. Träd fram
 Intill min sida, Daniel Hjort! Om du
 För guld, för gunstbegär ditt värf utfört,
 Fast detta värf mitt lif och slottet räddat,
 Jag med din handling lemnade dig ensam;
 Men då jag väger upp din lefnadssaga,
 Din stams förtryckta rätt, mot det du gjort, —
 Jag hade aldrig älskat detta folk,
 Jag suttit falsk och språkat i dess kojor,
 Om jag fördömma kunde. — Derför tag
 Din faders ring tillbaka af min hand,
 Och för att intet minne af det flydda
 Må fästas vid ditt namn, välj dig ett nytt,
 Och, för att ingen må dig våga skymfa,
 Se här ett svärd. För så det i min tjänst,
 Att jag får heder af Bengt Ilkas son!

DANIEL HJORT (*mottager svärdet, blickande på menigheten. För sig*).

Hur blicka de på mig!

KATRI.

Min son!

DANIEL HJORT.

Min moder!

Nu tryck mig till ditt hjerta, göm mitt hufvud,
 Att ingen ser mig, göm det vid din barm,
 Och älska, älska mig!

EBBA FLEMING.

Han — hennes son!

Det var dock sannt. Om himlen rättvis är,
Hvi faller blott på mig dess hand!

(Sorg och rörelse bland menigheten.)

Fjortonde Scenen.

DE FÖRRA. BÄRARE (med en bår, på hvilken Sigrid Stålarms
ligger i vit klädning, gyllne smycken öfver pannan och sjö-
gräs, som snärjt sig i lockarna och fastnat på klädningen).

OLOF KLAESSON (framträder bland menigheten).

EN BÄRARE (i det han inkommer).

Gif rum!

HERTIGEN.

En drunknad flicka!

SCHEEL.

Arvid Stålarms dotter!

DANIEL HJORT.

Ah! Det är hon! (Paus.) Blef det till slut ditt öde!

(Vildt.) Bort! För de döde till de döde!

(Bärarena bortföra båren).

DANIEL HJORT (till sin moder).

Nu,

Min mor, blif åter lugn och lycklig du!

Bort med all bitterhet ifrån ditt hjerta,
 Bort med hvart minne från de dunkla dar!
 Se hertigen! se dagen ljus och klar!
 Flydd är all strid, all hämnd, allt hat, all smärta!
 Nu vill jag lefva upp på nytt för dig,
 Det som har varit, jaga undan, döda.
 För ädla värf mitt hjerta blott skall glöda.

KATRI (*afbrytande*).

Min son, jag gjort dig ondt?

DANIEL HJORT.

Tänk ej på mig!
 Tänk på den tid, som ändteligen randas,
 Uppå det folk, som nu befriadt andas! —
 Mig — ondt? — Nej! Lifvets höjder vinka mig
 Och att dem hinna står jag redobogen.

OLOF KLAESSON (*med handen om svärdfästet*).

När högst är säden, är till skörd den mogen.

DANIEL HJORT (*till Katri*).

Du skall mig trotsig, stolt och verksam se,
 Kraft har jag än. Än jag ej bruten är.
 Och högt för verlden jag mitt hufvud bär!

OLOF KLAESSON (*sticker Daniel Hjort genom hjertat, att han faller*).

Tag här — din handlings rätta lön, förrädare!

DANIEL HJORT.

Ah! —! — —! Ve! (*Dör.*)

KATRI.

Min son!

HERTIGEN.

Hvem var det?

OLOF KLAESSON.

Klaesson Fleming!

HERTIGEN.

Det blir på denna jord din sista bragd!

(*Ger ett tecken åt knektarne att gripa Olof Klaesson.*)

OLOF KLAESSON.

Det var en nyhet, känd förr'n den var sagd!

(*Går med knektarne.*)

KATRI.

Uppvakna son!

EBBA FLEMING (*för sig*).

Han står för himlens dom!

KATRI.

Det var min skuld! — Död! — Krossad är jag här.

Min son! O, tag mig, tag mig med i döden!

HERTIGEN.

Så ville jag ej ändra dina öden.

Ett trappsteg blef du fallne yngling der,
Som lyfte herrskarns fot och föll i sär. —

(Fanfarer höras.)

Hör menighet! Fanfarenna oss kalla,
Till makten mig, till frid och framtid alla!

ERICUS ERICI.

Du Evige! Behöfves då, att allt
På hvilket världen hvilar, kärlek, trohet
Och pligt och ära, svigta skall som rö
Och tusen hjertan brista, för att världen
Skall skuffas fram en tumsbredd på sin väg!

Slut.

Rättelse:

Sid. 5, rad. 13 står: Sveas läs: Svea-rikes

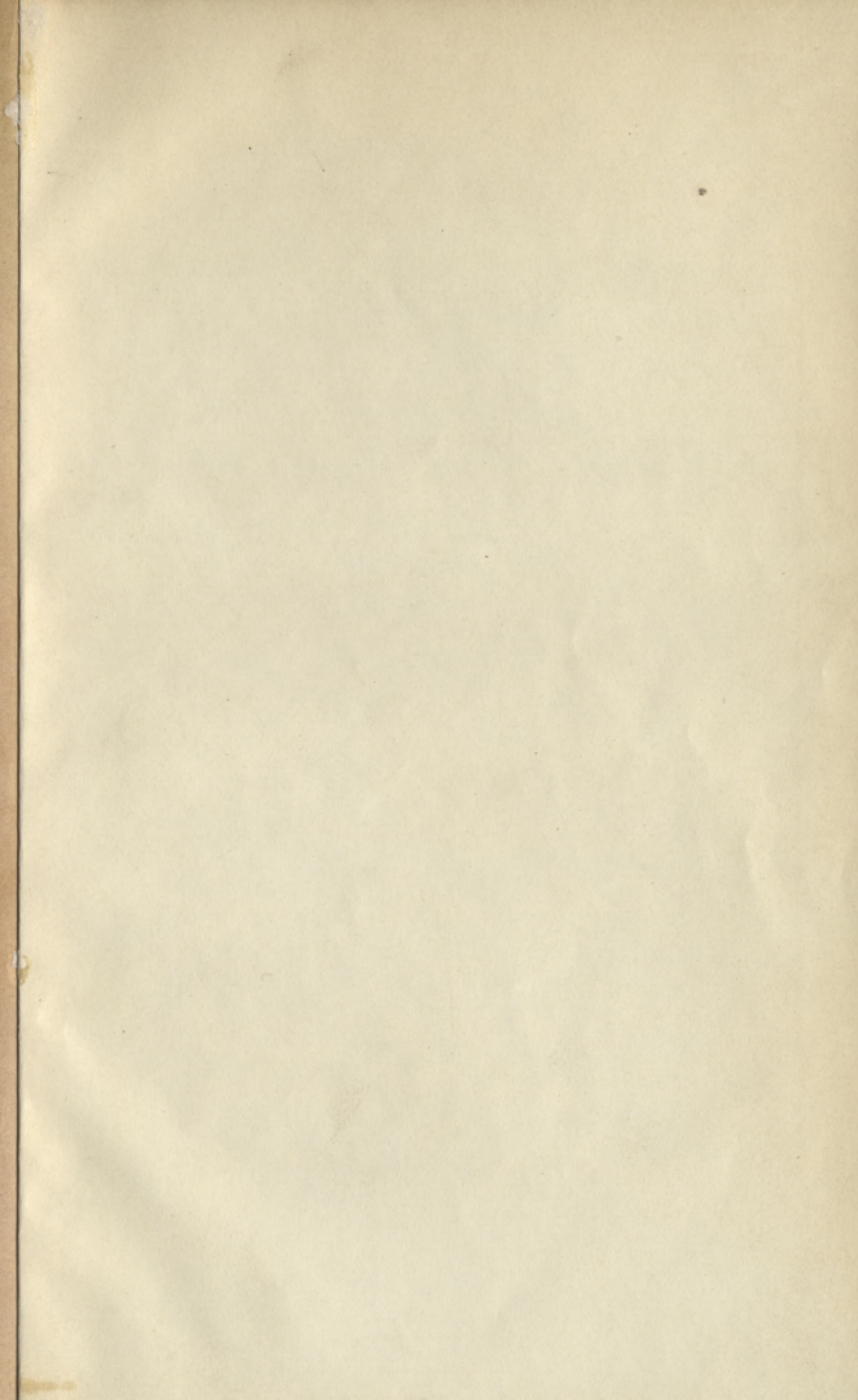
Co. 26. II

Wes

3 Mark.

~~314.IV.67~~

Pa. stöml. 1.

B2378

+

